BAVĀRIJAS LATVIEŠU VĒSTNESIS

LATVIAN NEWS BULLETIN IN BAVARIA

Authorized by Military Government, DISCC QK. — 6870

Redakcija — Editorial Office: Herzog-Rudolf-Str. 49, Munich

Iznāk reizi nedēļā — Published weekly

Nr. 13 — 1945. g. 10. novembrī — Minchenē

Palīdzēsim pārstāvēt un aizstāvēt mūs pašus

Pāris pēdējie mēneši dažuviet un dažubrīd mums likuši piemirst vasaras sākuma bažas par mūsu likteņa tuvāko nokārtojumu. Daudz nometnēs labvēlīgi atrisināts uztura jautājums, un ir vietas, kur it pieņemams šķiet pat acumirklīgais telpu šaurums. Ikdienas sīkumos dala tautiešu saskata it kā nemitīgu labvēlības attiecināšanu pret visiem latviešiem Vācijā un jo bieži vērojama nepacietība pēc šādas labvēlības tālākas paplašināšanās un izbaudīšanas, vai nu tas attiektos uz lielāku un labāku pārtikas devu, Sarkanā krusta sainīšu, drēbju un citu mantu saņemšanu, vai arī uz priekšrocībām gan iepretim vāciešiem, gan arī iepretim citu tautību pārvietotām personām.

Dažās nometnēs nupat piedzīvots, ka labvēlības vietā var stāties tomēr arī barga nelabvēlība. Tai var būt dažādi pamatojumi un pamudinājumi. Viens no tiem ir mūsu valsts un tautas traģisko gaitu nezināšana un neizprašana. Kāds amerikāņu karavīrs armijas žurnālā „Yank" 23. oktobrī, piemēram, pieprasa, lai UNRRA's uzturamās nometnēs atstāj un paēdina tikai tās personas, kas atvestas uz Vāciju pret savu gribu piespiedu strādāšanai, bet visiem nevāciešiem, kas Vācijā ieradušies brīvprātīgi, šādas privilēģijas jāliedz, jo tie vēlējušies iedzīvoties vācu karā uzplaukumā vai arī meklējuši patvērumu. Šādām personām tāpēc nedrīkstot būt nekādas priekšrocības iepretim pat vāciešiem. Ar nevāciešiem, kas kalpojuši vācu armijas palīgnozarēs, šis amerikānis ieteic apieties tāpat kā ar šo vienību locekļiem - vāciešiem. Pret „SS" līdzīgo nevāciešu vienību locekļiem, pie kuŗiem raksta autors pieskaita arī „baltu SS", jāpielietojot pret vācu „SS" pielietojamie sodu un apiešanās veidi. Viņš piemetina, ka pārvietoto personu nometnēs slēpjoties pārāk daudzi no pēdējā katēgorijā ieskaitāmiem vīriem.

Un šādas arī uz latviešiem attiecinātas domas, diemžēl, nav vienīgās. Citos amerikāņu laikrakstos reizēm tās izteiktas vēl asākā veidā. Mums pagaidām visai maz līdzekļu un iespēju skaidrības un izpratnes panākšanai. Viena šāda iespēja ir: mūsu atbrīvotājiem - amerikāņiem un angļiem būtu jāzina, ka latviešu tauta fiziski un garīgi smagi cietusi vācu okupācijas žņaugos un ka kailo dzīvību izglābušie tautieši bija spiesti atstāt savas pilsētas un laukus pēc to pašu vācu okupantu pavēlēm un rīkojumiem. Savā nometnē, jebkuŗā vācu pilsētā vai novadā amerikāņu vai angļu militāro iestāžu pārstāvjiem un UNRRA's komandu vadībai tas viss jādara zināms. Ne vienā reizē un arī ne dažās dienās, bet gan apņēmīgi un neatlaidīgi, nevairoties gadījuma un arī biežāku neveiksmju, ar lielu taktu un tajā pat laikā ar drosmi un patiesāko savas tautas mīlestību. Pirmām kārtām tas jāveic mūsu visu pārstāvētājiem un tiešakajiem aizstāvjiem - mūsu pašu izraudzītiem nometņu vecākiem un Latviešu komitejām. Nedēļās un mēnešos viņi var izveidot mums visiem tik loti nepieciešamo labo kontaktu, un grūtajā mirklī tas var palīdzēt vairāk par ko citu.

Ja mēs redzam, ka no mūsu pašu vidus nākušajiem mūsu pārstāvētājiem neveicas vai nepadodas labu attiecību vai saprašanās nodibināšana ar UNRRA's komandas direktoru, tā palīgiem vai darbiniekiem, ar Militārās valdības virsnieku vai tā uzticības personām, ar zemāka vai augstāka amerikāņu vai angļu militārā štāba pārstāvjiem, tad raudzīsim labot, kas mūsu spēkos. Ne katrreiz vaina būs meklējama mūsu pārstāvētājos, bet ja tik loti vajadzīgās labās attiecības nav radītas vai radušās, tad labāk nodarīt arī mazāku pārestību vienai vai otrai personai, gādājot par mūsu visu stāvokli un nākotni: izraudzīsim savus pārstāvētājus no jauna. Rūpēsimies par to, lai mūsu komitejas vadītu un tanīs darbotos viri, kam ne goda amats un arī ne iedomātais prestīžs būtu, varbūt, pirmā vietā, bet gan liela un patiesa griba pārstāvēt un aizstāvēt savus tautiešus ikdienas lietās un arī negaidītas nelaimes mirklī. Ievēlēsim nometnes vai savas komitejas vadībā cilvēkus, kam mēs no jauna varam uzticēt savu likteni un kuŗos mēs zinām vai vismaz saskatām spējas šo tik atbildīgo uzdevumu paveikt. Ja nometnes vai pilsētas latviešu saime to iespēj, tad savu pārstāvētāju priekšgalā aicināsim, lūgsim vai arī prasīsim krietnus tautiešus, kas prastu latviešus pārstāvēt tieši arī ar savām valodas zināšanām un kam nav vajadzīga pastāvīgā tulku vai vidutāju palīdzība. Jo tikai tad mēs drošāk varēsim cerēt, ka mūsu vajadzības izteiks pareizāk, un grūtajā brīdī zinās pareizāko atbildi pateikt tiem, kam ir vara un tiesības noteikt par mūsu visu gaitām.

Viktors Baltkājis

Koncentrē mūsu valsts un pašvaldību naudas līdzekļus

Lai koncentrētu vienkopus visus mūsu bij. valsts un pašvaldību naudas līdzekļus un līdz ar to novērstu to nesaimniecisku izlietošanu, LCK lūdz visus mūsu bij. valsts un pašvaldību iestāžu, uzņēmumu un organizāciju darbiniekus līdz 1945. g. 1. decembrim: 1. nodot LCK finanču un saimniecības lietu vadītājam budžeta neizlietoto kreditu atlikumus, nenorēkinātus avansus, speciālos līdzekļus un uzņēmumu brīvos līdzekļus, kādi paņemti līdzi no Latvijas. Par summām, kas no šiem līdzekļiem izlietotas, līdz minētam datumam Latviešu Centrālai komitejai jāiesūta pilnīgi norēkini; 2. paziņot finanču un saimniecības lietu vadītājam visus gadījumus, kad pie viņiem atrastos dokumenti, kas pierādītu tiesību saņemt kādā Vācijas nauda iestādē valstij, pašvaldībām vai to uzņēmumiem piederošo naudu. Paziņojumā jāuzrāda iestādes vai uzņēmuma nosaukums, uz kā vārda nauda iemaksāta, summa, iemaksāto līdzekļu raksturs (piem., darba talku fonda līdzekļi, Rīgas hipodroma brīvie līdzekļi etc.), bankas nosaukums, kuŗā nauda atrodas, minot arī kādā okupācijas zonā, kā arī jāraksturo dokumenti, kas pierādītu tiesību uz minēto naudu.

Uzņēmumu ar valsts kapitālu līdzdalību (piem., Ādu un vilnas centrāle, apdrošināšanas sav-ba „Drošība", Latvijas kreditbanka etc.), vācu laikā apvienoto un fiduciārā pārvaldīšanā bijušo uzņēmumu (piem., 1. Rīgas tirdzn. uzņēmums, „Volfšmits" etc.), kopdarbības pasākumu (piem., c. s. „Turiba", Látv. Piens. centr. sav-ba etc.) un sabiedrisku pasākumu (piem., Latv. Kaŗavīru palīdzība, Tautas Palīdzība, Slimo apdrošināšanas iestāde, Saimniecības kamera etc.) dienesta personām līdz 1. decembrim jāpieteic LCK fin. un saimn. lietu vadītājam visa šo pasākumu skaidrā nauda, kas atrodas šo dienesta personu pārziņā, kā arī jāiesniedz 2. punktā minētās ziņas par prasībām pret Vācijas naudas iestādēm.

Prof. Dr. *K. Kundziņš*,
LCK priekšsēdis
J. Niedra,
LCK kancelejas priekšnieks

Archibīskaps prof. Dr. theol. T. Grīnbergs

Eslingenā saslimis ar plaušu karsoni. Viņu ārstē Dr. A. Eicēns, Dr. Lūsis un Dr. V. Jaunzems. Pēc pēdējām ziņām slimnieka stāvoklis uzlabojies. Pie archibīskapa tēva norīkotas māsu dežūras. - Latvijas ev.-lut. baznīcas augstāko ganu apmeklējis 100. ASV divīzijas komandieris ģen. Tīsons (Tyson), kas šajās dienās inspekcijas nolūkā bija iepazinies ar Eslingenā strauji izaugušo latviešu koloniju.

Saglabāsim vienotības ideju arī jaunatnes darbā

Jaunatne ir tā mūsu daļa, kuŗai reiz būs jāstājas tagadējās paaudzes vietā, vadot mūsu nākotnes valsts un tautas likteņus. Viņa būs sagatavota šim atbildīgajam darbam tikai tad, ja to pareizi vadīsim un veidosim jau tagad. Vissvarīgākais ir saglabāt vienotības ideju un domu, ka tikai vienībā ir spēks un mūsu tautas nākotnes dzīvotspēja.

Necentīsimies tāpēc atjaunot tagad visas jaunatnes organizācijas, kas pastāvēja Latvijas republikas laikā, bet paliksim pagaidām tikai pie skautu un gaidu vienībām. Nometnēs, kuŗās technisku apstākļu dēļ nav iespējams noorganizēt skautu vai gaidu vienības, dibināsim jaunatnes sekcijas, to vadību lūdzot uzņemties jaunatnes darbiniekiem, paidagogiem vai sabiedrībā cienījamām personām.

Lai gūtu pārskatu par jaunatnes pašreizējo organizēšanos visā Bavārijā, Bavārijas apgabala Latviešu komitejas jaunatnes un sporta daļas vad. agr. A. Šteinhards lūdz visas latviešu nometnes iesūtīt BALK-jai šādas ziņas: kāda jaunatnes organizācija darbojas nometnē (skauti, gaidas, jaunatnes sekcija), vadītāji (uzvārds, vārds un nodarbošanās), jaunatnes organizācijas dalībnieku skaits (zēni, meitenes, viņu vecums) un kas padarīts (cik sanāksmes, priekšlasījumu, sarīkojumu, ugunskura vakaru u. t. t.). Nometnes, kuŗās jaunatne vēl nav organizēta, lūdz iesūtīt ziņas par 8-18 g. v. jauniešu skaitu. Ziņas iesūtāmas līdz 1. decembrim BALK jaunatnes un sporta daļai, Latviešu bēgļu birojā, *Herzog Rudolf Str. 49, München 22, Oberbayern (13b).*

Iecelta Centrālā vēlēšanu komisija

LCK iecēlusi Centrālo vēlēšanu komisiju, kas sastāvēs no priekšsēža un divi locekļiem. Centrālās vēlēšanu komisijas uzdevumi sekojoši: pieņemt iebildumus par nepareizībām vēlēšanu norisē, vēlējot apgabalu komiteju priekšsēžus, apgabalu komiteju locekļus un apgabalu revizijas komisijas, ko rakstiski iesniedz ne mazāk kā desmitā daļa no apgabalu vēlēšanu sapulcē sanākušiem delegātiem, un tos izlemt; pieņemt iebildumus par nepareizībām vēlēšanu norisē, vēlējot LCP locekļus, ko rakstiski iesniedz ne mazāk kā desmitā daļa no apgabalu vēlēšanu sapulcē sanākušiem delegātiem, un tos izlemt; pārbaudīt un apstiprināt LCP locekļu mandātus. Jautājumi, kuŗos Centrālā vēlēšanu komisija nevar panākt vienbalsīgu lēmumu, nododami izlemšanai LC Padomei. *„D. V."*

Ziedosim latviešu kultūras fondam

Mākslas, zinātnes un izglītības veicināšanai pie LCK nodibināts Latviešu kultūras fonds. Noteikumus par LKF izstrādā un pēc to pieņemšanas publicēs. LCK uzaicina turīgākos tautiešus, nometnes, komitejas un laikrakstu izdevējus iemaksāt šim mērķiņī ziedojumus, kā arī rīkot sarīkojumus, paredzot atlikumu LKF vajadzībām. Jau no pirmām ienākušām summām LKF nodomājis izsniegt pabalstus Vācijas ūniversitātēs studējošiem un materiālās grūtībās nonākušiem latviešiem, kā arī atbalstīt materiālās grūtībās nonākušos izcilākos latviešu kultūras un mākslas darbiniekus.

Daži norādījumi ceļotājiem

Tiem, kam šai laikā jādodas tālākā ceļā, jāpārvar lielas neērtības. Bet tās var stipri samazināt, ja ceļotājs jau iepriekš uz to gatavojas. Savā 3 nedēļu ilgā ceļojumā esmu guvis bagātīgu pieredzi, un ar to gribu iepazīstināt tautiešus. - Gatavojoties ceļam, koferis resp. mugursoma nav jātaisa pārāk smagi, jo var gadīties, ka tie vairākus kilometrus jānes pašam. Nav ieteicams ņemt līdz liekas drēbes, bet lieks pāris veļas nav par sliktu. Nepieciešami ēdiena trauki, 3/4-1 l tilpuma, kafote un nazis, adata un diegi, sega un kāds tumšākas krāsas drēbes gabals paklāja un palaga vietā. Tā vietā var lietot arī lietus mēteli. Neliels spilventiņš arī nav par sliktu. Ļoti labi, ja līdz kaut kas, uz kā sēdēt. Es tam nolūkam izmantoju vienu koferа galu, jau mājās tanī iebūvēdams starpsienu un pastiprinādams to ar dēlīšiem. Ar to koferī izveidojās atseviška nodaļa produktiem. Pārtika no mājām jāņem līdz ne vairāk kā 3-4 dienām. No dokumentiem vissvarīgākie ir personas apliecība (ar fotografiju), „DP" indekkartīte un Latvijas pase, kas dažreiz noder labāk kā jebkuŗš cits dokuments. Tāpat vajadzīga nometnes vai citas iestādes apliecība par brauciena uzdevumu un virzienu, kā arī apliecība par izslēgšanu no nometnes uztura. Izbrauk-šanai jāizvēlas agra rīta stunda jau tāpēc vien, ka, iebraucot gala stacijā resp. pilsētā, vakarā grūti atrast naktsmājas. Tāpēc ieteicams jau iepriekš informēties, kur atrodas latviešu nometne. Ja tādas informācijas nav, to sniedz policijas pārvaldē. Vienmēr jāsagatavojas arī uz to, ka daudzās vietās staciju ēkas sagrautas un ka nakts būs jāpavada uz perona (piem., Kaselē) vai apakšzemes ejā starp ceļiem (piem., Vircburgā). *Kaselē* gan ir uzgaidāmās telpas, bet vienmēr ārkārtīgi pārpildītas. Arī braucot ar preču auto, jāizvēlas agra rīta stunda, jo pēc pl. 10 automašīnu satiksme parasti līdz vēlai pēcpusdienai apsīkst. Pārtiku ceļā var sagādāt divējādi. Gandrīz visās nometnēs „caurbraucējiem" dod naktsmītni un arī pārtiku *(Minchenē* pēdējo nevar dabūt). Otrs pārtikas sagādāšanas veids ir caur pārtikas pārvaldēm *(Ernährungsamt):* tur jāuzrāda savas nometnes vai UNRRA's izziņa, ka braucējs ar pārtiku nav apgādāts, un uz tās pamata var saņemt ceļotāju markas vai 3 dienu pārtikas kartiti. - Pilsētās un pilsētiņās, ko apmeklēju savā ceļojumā, bez jau minētā ir šādas pārnakšņošanas resp. apmešanās iespējas: *Hamburgā* jāaptaujājas aprūpības birojā *(Bornplatz 4,* apm. 1 km uz z-ļiem no galvenās stacijas), *Herfordā* jāgul bufetes telpās, gandrīz vienmēr uz grīdas, *Detmoldā* caurbraucējus uzņem *Schützenberg'as* latviešu nometnē (tur arī kartotēka), apm. 1 km uz d-diem no stacijas, ejot pa *Hermann'a* ielu, *Hanavā* var apmesties latviešu nometnē (jābrauc 3 km līdz *Hanau-West* stacijai), *Nirnbergā* apmesties nevar, bet ar tramvaju jābrauc līdz *Fīrtai (Fürth),* kur *Königstr. 105* un *Schwabacherstr. 86* ir latviešu nometnes (tāpat ar vilcienu no N. galvenās stacijas vai ar autobusu - stacijas ēkas priekšā - var aizbraukt uz 7 km atstato *Fišbachas* latviešu nometni). No Nirnbergas uz vairākām pilsētām, piem., Baireitu, Ansbachu u. c. var braukt arī ar autobusu. *Baireitā* var apmesties latviešu nometnē, bet *Ansbachā* naktsmājas var meklēt caur biroju *Promenadestr. 1* un arī pie laipniem cilvēkiem ģimnazijas telpās *Reuterstr. 9. Dinkelsbīles (Dinkelsbühl)* pilsētiņā caurbraucējiem istaba ar vairākām gultām latviešu nometnē *Nörtlingerstr. 52. Štutgartē* var pārgulēt latviešu nometnē *Ostheim, Luisenstr. 2* vai arī Štutgartes priekšpilsētas *Cannstadt'es* dzc. stacijā (telpā gan nav loga), bet var arī aizbraukt līdz *Eslingenas* latviešu nometnei *(„Burgschule"),* - vilcieni no *Bahnhof Cannstadt* atiet ik stundas. Arī *Lauingenas* nometnē pie Dillingenas (mašīnu fabrikā, dzc. stacijas tuvumā) ceļotājiem īpaša istabiņa ar gultām, palagiem un segām, tāpat nodrošināta pārtika, - ļoti izpalīdzīgi arī šīs nometnes pastāvīgie iedzīvotāji. Beidzot, *Minchenē* var pārnakšņot Latviešu bēgļu biroja ēkas jumta stāvā, *Herzog Rudolf Str. 49* (vistuvāk pienāk *19., 4.* un *30.* tramvajs), kur dažas gultas pat ar segu, bet daudziem gulētājiem gan jāapmierinās ar gulēšanu uz maisiem uz grīdas. - Beidzot jāatzīmē, ka neizpostītajās pilsētās var dabūt nopirkt dažas saimniecībai derīgas lietas. Piemēram, *Fīrtā* var dabūt tirgus somas, spogulīšus, bārdas skujamās sukas, acenes, pīpes, krāsainus zīmuļus, kabatas laternu čaulas, presēta materiāla bundžas ar uzgriežamu vāku, pelnu trauciņus u. t. t., *Heidenheimā* zābaku krēmu, acenes, alumīnija pudeles, pildāmspalvu tinti u. t. t. Par iepirkšanās iespējām katrā vietā jāinformējas pie turienes latviešiem.

Inž. M. Tamužs

— *Pasavas* latviešu nometnē *(Latvian Camp, Mayerhof-Kaserne, Passau, Bayern)* nupat iznākušajā laikrakstā *„Pasavas Latviešu Vēstnesis"* (red. Arvīds Kroders) ceļotājiem sniedz šādu padomu: - Gala stacijās uz vilcienu jāaiziet vairākas stundas iepriekš, lai dabūtu vietu, citādi vilcienā grūti pat iekļūt. Starpstacijās iekļūšana un izkāpšana notiek tikai pa logu, jo ejas pieblīvētas saiņiem. Iekāpšana notiek šādi: jāsameklē atvērts kupejas logs un tanī jāiemet bagāža; ja kupejā neatskan draudīgi rūcieni un kofeŗi tai pašā mirklī neizlido atkal ārā, var mēģināt rāpties pats iekšā. Bet var gadīties arī tā, kā kādai dāmai: koferi ielido pa logu, tas aizveŗas, vilciens aiziet un dāma paliek uz perona ...

Zemes bagātību pētīšanas institūta darbiniekus

lūdz paziņot adreses un institūta materiālu atrašanās vietas direktora vietn. J. Mamantovam, *Günzburg a. d. Donau, Klein Kötz D. P. Camp.*

Ja kāds zinātu

inž. Raimonda Rikoža atrašanās vietu, lūgts paziņot Latviešu bēgļu birojam, *Herzog-Rudolfstr. 49 München.*

LATVIEŠI MINCHENĒ

Soprāna Olgas Zandmanes un pianistes Lūcijas Graudas

koncerts UNRRA's teātŗa „Lira" zālē (ar 1. vai 21. tramv. līdz *„Deutsches Museum", Ludwigsbrücke)* sestd., 10. nov. Programmā J. Vītols, J. Mediņš, J. Kalniņš, Rimskijs-Korsakovs, Arenskis, Pučini, Glīrs. Biletes iepriekš dabūjamas „BLV" ekspedīcijā, *Herzog Rudolf Str. 49.*

— Loengrīna ielas nometnes tautieši pasākuši 3 reizes nedēlā pulcēties vakara sanāksmēs, kuŗās nometnes latviešu vadība nāk klajā ar zinojumiem, norādījumiem un rīkojumiem, savukārt uzklausot nometnes iemītnieku jautājumus un vēlējumies. Sanāksmes tīkami kuplina skolu jaunatnes priekšnesumi. Garā kavējoties pie Mātes - Latvijas, sanāksmes dalībnieki nobeigumā vienojas tautas lūgšanā, nodziedot arī „Svēts mantojums".

Aleksandra Cīrule

LATVIEŠI BAVĀRIJĀ

Latviešu kaŗavīri gūstekņu nometnēs

Augšpfalcā, krustām šķērsām apbraucot nelielās pilsētiņas, uzzināju arī par latviešu kaŗavīriem-gūstekņiem. Veidenē gūstekņu atlaišanas nometnē ir 18 mūsu kaŗavīru. Režīms stingrs. Sūtījumus nepieļauj ienest. Arī Velershofā 14 latvieši, gandrīz visi ar amputētiem locekļiem. Veidenes tuvumā Flosenburgas nometnē 36 latvieši. To apstākļi tagad nedaudz uzlabojušies. Latviešu pārstāvim Veidenē paskaidrots, ka tuvākā laikā no šīs nometnes atlaidīšot visus 1944. g. SS dalās iesauktos latviešus līdz kaprāļa pakāpei, ieskaitot. Arī Hofā Šillera skolā un Kulmbachera ielas nometnē atrodas ap 40 latviešu, no kuŗiem dala vēl ārstējas slimnīcās. Kaŗavīrus arvien atceras apkārtējās latviešu kolonijas, ik nedēlas uz nometni nogādājot pa ciema kukulim. Baireitā latviešu gūstekņu vidū vairāki ar amputētiem locekļiem, veselie nodarbināti, bet invalidi vēl ārstējas. Joprojām stingra izolācija ir Anerbadas SS nometnē, kur latviešu skaitu vērtē uz 250. Vēl līdz šim nav izdevies panākt nedz viņu atbrīvošanu, nedz arī stāvokļa uzlabošanu. Nometnē ievietotie strādā pie gruvešu novākšanas. Daži latvieši ārstējas arī Ambergas vācu slimnīcās. Viņiem apstākļi labvēlīgāki. Atļauj pienest tabaku, produktus un grāmatas.

O. Akmentiņš

Tautiešu „atplūdi" no Ambergas

sākušies pēdējās dienās. Pēc kāda augstāka amerikāņu armijas virsnieka apmeklējuma A-gas nometnēs dots rīkojums pārpildītās telpas „izretināt". No Keizara Vilhelma kazarmām, „Pestalozzi" skolas un „Aufbauschule's" telpām tāpēc 600 latviešu pārvesti uz 20 km attālo *Telzakas-Altneihauzenas* nometni, no kuŗas priekš vairāk nedēļām mūsu tautieši bija pārvietoti uz „Pestalozzi" skolas nometni A-gā. Paredzēta mūsu tautiešu pārvietošanas turpināšana, jo A-gā paliekošajiem jāmitinās vēl stipri saspiesti. Pie tagadējās novietošanas ievēro, lai vecāki ar bērniem - ģimnazijas skolēniem nokļūtu tur, kur bērniem pieejamas šādas latviešu skolas. Uz Altneihauzenu tagad pārcelti arī daži ārsti, mācītāji un skolotāji, ar to dodot pārvietoto tautiešu rīcībā vajadzīgos lietpratējus un sabiedriskos darbiniekus. Amberga joprojām paliks plašāka novada latviešu bēgļu kultūrāls centrs. - Sagaidāms, ka A-gu apmeklēšot ASV 3. armijas jaunais komandieris ģen.-ltn. Traskots.

Oktobŗa vidū A-gas tautieši ievēlēja Latviešu komiteju, bet tagad pārvietoti arī tās locekļi Dr. J. Līcis un skol. V. Aldiņš. Komiteja tomēr turpina darboties. Tās pr-ža palīgs zv. adv. Oto Kārkliņš par komitejas uzdevumiem izteicās: „Mūsu jaunievēlētā komiteja par savu svarīgāko mērķi uzskata tautiešu aizstāvēšanu un pārstāvēšanu. Gādāsim arī par garīgās un kultūrālās dzīves tālāku izveidošanu un, par cik tas visu kopējiem pūliņiem iespējams, arī par tautiešu audzināšanu. Latviešu jaunatnē arī bēgļu gaitās valda liels entuziasms. Tā grib mācīties, lai dzīvei bruņotos ar zināšanām un lai reiz varētu kalpot savai Latvijai. Cenšamies un centīsimies pārvarēt visas grūtības un šķēršļus". Keizara Vilhelma kazarmu nometnē vārtus vairs neapsargā amerikāņu kaŗaviri, bet viņu vietā palikuši nometnes policijas darbinieki - igauņi un poļi. Latviešu darbinieki atlaisti vai arī paši aizgājuši, jo nav laba kontakta ar vietējo UNRRA. Arī pārējos nometnes amatos vadība atkal pāriet cittautībnieku rokās. Latvieši šajā nometnē gatavo mākslas izstādi. Prof. Ā. Ābele uzņēmies tautas konservātorijas organizēšanu. Bērnu dārzu apmeklē 90 latviešu bērnu. 18. novembri atzīmēs ar īpašu svētku programmu. - Visus nometnes iemītniekus potē pret bakām un tīfu. Sākta apģērbu izdalīšana.

Osv. Akmentiņš

Filsekā

top lielāks latviešu centrs. Patlaban Filsekā jau ap 500 latviešu, kas pa daļai pārnākuši no Rēgensburgas, lielāka daļa gan no Ambergas, turienes telpu šauruma dēļ. Nometnē dzīvo tikai latvieši, un tā iekārtota bij. virsnieku mitekļos. Uzturs labs. Arī kurināmā ziemai būs pietiekami.

Arv. Kr.

Fīrtā

Latviešos, kas šeit dzīvo divās nometnēs (Schwabacherstr. 86/88 un Königstr. 105) pamazām aug rosme kultūras dzīves veidošanā. 3. nov. notika K. Skalbes piemiņas vakars, kuŗā referātu lasīja prof. Kārkliņš, dziedāja koris diriģ. Kalnāja vadībā un K. Skalbes dzejas deklamēja skol. Āboliņa ar skolas audzēkņiem. No 3.-4. nov. notika Bavārijas skautu vadītāju sanāksme. 18. novembrī paredzēts svinīgs akts Fīrtas teātŗa zālē, vai arī katrā nometnē atseviški, bet valsts svētku priekšvakarā svinīgs dievkalpojums Sv. Pētera baznīcā ar koŗa un solistu piedalīšanos. 17. nov. Fīrtā atklās arī latvisko audumu, rokdarbu, grāmatu un citu izstrādājumu izstādi.

Dzīves apstākļi Fīrtas nometnē nevisai apmierina. Daudziem trūkst apavu. Iegādes zīmes gan izsniegtas, bet veikalos apavu nav. Vīriešiem UNRRA šinīs dienās izsniedza lietotus vācu armijas ietērpa priekšmetus, bez tam visiem izsniegtas arī gultas segas. Vienu laiku uzturs bija tiešām labs, bet tagad tas sāk pasliktināties.

A. Ešmanis

Miris gleznotājs

Fišbachas nometnes slimnīcā 40 gadu vecumā miris gleznotājs Jānis Arnītis. Pēc Mākslas akadēmijas beigšanas, vienu laiku viņš strādāja par dekorātoru Valmierā, pēc tam Jelgavā, kur pēdējā laikā bija Jelgavas teātŗa direktors. Arnīša darbi palikuši dzimtenē, daudzi arī Jelgavas mūzejā, kur, jādomā, būs krituši liesmām par upuri.

Tiršenreitas apriņķī Miterteichas

nometnē, a-mos no Marktredvicas un Veidenas, 400 poļu vidū dzīvo arī 200 Baltijas valstu pilsoņu: 60 latviešu, 125 lietuviešu un 15 igauņu. Uzturs,

Tas jāzina katram latvietim

Latvijas valsts robežu kopgarums ir 1881 kilometrs. Dabiskas šīs rorežas valsts rietumos un pa dalai arī ziemeļos, kur tās veido Baltijas jūŗa un Rīgas jūŗas līcis. Jūŗas robeža ir 479 km gara. Pārējās robežas nospraustas pēc starptautiskiem līgumiem un sakrīt ar latviešu apdzīvotās territorijas robežām. - Latvijas-Igaunijas robeža ir 374,6 km gara un 317 km iet pa sauszemi, bet pārējā pa ezeriem, upēm (21 km pa Gauju) un strautiem. - Latvijas robeža ar PSRS noteikta 1920. g. 11. augusta miera līgumā. Šī robeža ir 351,3 km gara, pie kam tikai nelielu daļu iet pa sauszemi, bet lielāko tiesu - 262 km - pa ūdeņiem: Zilupi, Ludzu, Kuclaku, Vīdu, Opočņu un šo upju pietekām, - Latvijas Lietuvas robeža ar nelieliem izņēmumiem sakrīt ar Kurzemes un Zemgales dienvidu robežām. Tā ir 570,4 km gara un 306 km iet pa ūdeņiem: Sventu, Lukņu, Vadaksti, Mežupi, Mēmeli un Neretiņu. - Robežas garums ar Poliju ir tikai 105,9 km, no tiem 39 sauszemes un 66 km pa ezeriem un upēm, 16,4 km pa Daugavu.

Latvijas ģeografiskais stāvoklis ar savu atrašanās vietu pie Baltijas jūŗas austrumu piekrastes un ietilpstot Austrumeiropas lielajā līdzenumā ir seviški izdevīgs. Te krustojas satiksmes ceļi starp Austrum- un Rietumeiropu, kas svarīgi tirdzniecības sakaros. Tamdēļ arī mūsu lielie kaimiņi arvien centušies iekļaut Latviju savā ietekmju sfairā.

Mūsu valsts visattālākā vieta ziemeļos atrodas Valmieras apr. Ipiku pag. Gaŗlīdumu māju robežās; dienvidos - Ilūkstes apr. Demenes pag. „Pasekās"; rietumos - „Bernatu zīme" Baltijas jūŗas krastā, Liepājas apr. pie Bernatiem; austrumos - Ludzas apr. Pasienes pag. Sapatņu ciema robežās. Geografisko gaŗumu starpība starp territorijas galējo rietumu un austrumu punktu sasniedz 7° 16' 23", kas atbilst vietējā laika starpībai 29 minūtes 5 sekundes - par tik saule rietumu punktā kulminē vēlāk nekā austrumu punktā.

Br. Igals

ko saņem no UNRRA's, labs, bet vienmulš, - trūkst dārzeņu un auglu. Par spīti nelielajam tautiešu skaitam, esam noorganizējuši pamatskolu ar 4 skolotājiem, kuŗā vecāko klašu audzēkņiem māca arī latīņu valodu. Tāpat darbojas angļu valodas kursi. Skolu un kursus vada skol. J. Bērziņš no Kazdangas. Dr. J. Ciemiņa vadībā darbojas koris. Tas sevi parādija pirmajā atklātajā baltu vakarā, kuŗā bija arī solodziesmas, dueti, klavieŗu priekšnesumi, deklamācijas un skatuves uzvedumi. Vakars izdevās teicamī. Trūkst gan nošu, skatuves literātūras un skolas grāmatu. Latviešiem nometnē 2 reizes nedēļā iznāk savs laikraksts. Nometnes latviešus pārstāv H. Streips un Dr. J. Ciemiņš.

H. Streips

Neinburgas pilsētiņā

un tās apkārtnē (Augšpfalcā) mitinās ap 400 latviešu, kas novietojušies vairākās nelielās nometnēs, kuŗu apgādi pašreiz pārņem UNRRA. Pateicoties komitejas (priekšsēdis R. Strazdiņš) pūlēm, līdz šim iztikšana bijusi apmierinoša un arī nākotnē tautieši var raudzīties bez lielām bažām. Telpas gan ziemas dzīvei visās vietās nebija piemērotas, bet ar pašu darbu un izpalīdzīgumu tās tagad sakārtotas. Arī apkures jautājums atrisināts. Tautiešu garīgās dzīves aprūpi uzņēmies māc. P. Brencis. Bērniem pamatskolas vecumā iekārtotas mācības, bet mazākiem - bērnu dārzs. Vidusskolu audzēkņi mācās tuvējā Ambergas ģimnazijā. Pašreiz tautieši pošas 18. novembŗa svinībām, kas notiks visiem Neinburgā un apkārtnē dzīvojošiem latviešiem vienkopus. *I. K.*

Dzīve Rēgensburgā

Rēgensburgā vēl dzīvo ap 180 tautiešu. Dzīvokļu jautājums atrisinājies labvēlīgi, jo UNRRA par ziemas nometni izraudzījusies *Ganghofer Siedlung'u*, kur telpas labas. Tur novietos gan tikai tos, kas piereģistrēti Rēgensburgas UNRRĀ. - Ceļotāju ievērībai jāpiezīmē, ka līdz jaunās nometnes iekārtošanai apmešanās Rēgensburgā patlaban ļoti apgrūtināta, jo vecā, galīgi nepiemērotā, nometne Donavas salā likvidējas. Arī uztura jautājums ceļotājiem nav vēl nokārtots, jo Baltijas tautu kopvirtuvē Mārt. Lutera ielā latvieši vairs ēdienu nesaņem. Joprojām Rēgensburga paliek centrs apkārtējām nometnēm. To it īpaši pasvītro nesenās Lejasbavārijas un Augšpfalcas apgabala latviešu pag. komitejas vēlēšanas, ar ko radīts institūts, kas pa lielai daļai domāts informācijas sniegšanai un saskaņošanai. Šim nolūkam kalpo kārtējās nometņu delegātu sanāksmes, kuŗas varbūt pārmainīs rīkos arī pašas nometnes. Rēgensburgieši priecājas, ka izdevies atbrīvot 30 latviešu karavīru. *Arv. Kr.*

Vakersdorfas skolā

pie *Švāndorfas* (Augšpfalcā) dzīvo 210 latviešu un 43 igauņu, kas vairākumā ieradušies no Tīringas. Nometni vada Dr. Līcis, viņa vietnieks atv. plkv. Krieviņš. Tautiešu vidū daudz garīgā darba pārstāvju: prof. Alfr. Žagers, prof. Misiņš, asist. Rozēns, ārste Gulbe, inž. Zakis, Turjānis un Grants, skolotāji Briedis, Pētersone, Pelēkais u. d. c. Darbojas pamatskola un bērnu dārzs. Kaimiņu nometnes māc. Krīstbergs periodiski vada dievkalpojumus. Angļu valodu interesentiem māca plkv. Krieviņš un citi. Ar igauņiem kopīgo nometnes avīzi „*Nometne*" rediģē dzejnieks kpt. Ed. Sināts. *Ed. Sin.*

Pie tautiešiem Veidenā

Veidenā, Augšpfalcas pilsētiņā, privātdzīvokļos vēl mīt ap 130 latviešu. Kaut gan par dzīvokļiem jāmaksā pašiem, uzturu tomēr dod UNRRA. Tā sadalīšanai iekārtots īpašs veikaliņš, kuŗā dabūjamas arī dažas sīkpreces. Ārpus Veidenas pilsētas latvieši izklaidēti dzīvo tuvējā *Meierhofā*, *Fichtenbīlē* un *Hammersvegā*. Lielākais centrs ir Meierhofa, kur apmetušies 245 tautieši. Virtuvju trūkuma dēļ daudzi še ēdienu spiesti gatavot uz provizoriskiem pavardiem zem klajām debesīm. Par spīti visiem trūkumiem un neērtībām novietņu ziņā tautiešos tomēr valda možs gars. Tā nesen notika Skalbes piemiņas vakars. Citu telpu trūkuma dēļ, to vajadzēja rīkot malkas šķūnī. Tomēr sarīkojums noritēja sirsnīgā noskaņā. Oktobŗa sākumā bija garīgs koncerts ar prof. A. Ābeles un citu mākslinieku piedalīšanos. *O. Akmentiņš*

LSK Vircburgā

vada aprūpības darbu visā Mainfrankonijas apgabalā. Pulcinot ap sevi Vircburgas latviešu ārstus, izveidota ambulatoriskā palīdzība Vircburgas latviešiem. Iekārtots zobārstniecības kabinets. Tāpat ap LSK pulcējušies latviešu mācītāji, kas vienojušies daļu no dievkalpojumu kollektēm nodot LSK rīcībā. Sameklēti un aprūpēti latviešu karavīri tuvākās gūstekņu nometnēs *Heidingsfeldā* un *Oksenfurtā*, no *Vernekas* SS slimnīcas atbrīvoti 5 latviešu karavīri, kas pēc veselības stāvokļa noskaidrošanas novietoti latviešu ārsta vadītā ārzemnieku slimnīcā *Lorā*. Gādāts arī, lai ievainotie karavīri, kas jau atbrīvoti, saņemtu ortopēdiskos locekļus; pabalstu un apģērbu pieškiršanā priekšroka dota no gūsta atbrīvotiem karavīriem. Karavīru kartotekā sakopotas ziņas par 15.000 karavīriem; tuvākā laikā varēs sniegt ziņas par visā Mainfrankonijas apgabalā dzīvojošiem latviešiem. Pabalsti naudā un drēbes izsniegti tautiešiem, kas atrodas Vircburgas nometnēs vai ārpus tām. Noorganizēti vairāki garīgi koncerti. LSK izdevumā parādījušās „Garīgas dziesmas latviešu dievkalpojumiem" - mazā krājumiņā sakopotas fundamentālās un arī pēdējā laikā radušās jauno autoru garīgās dziesmas. LSK nodaļu Vircburgā vada LSK pilnvarotais R. Zālīte. *(Latvian Red Cross, Waldkugelweg 10, Würzburg.)* *V. P.*

PĀRĒJĀ VĀCIJĀ

Latviešu lauksaimniecības mācības iestāde

Alterfrodē; Bad-Zēgebergas apriņķī darbību uzsāks novembŗa vidū. Audzēkņiem novietošanās paredzēta internātā. Ziņas pa pastu pieprasāmas *Alt-Erfrode üb. Bad Segeberg (24).*

Eslingenā 4500 latviešu

Bez jau agrāk Eslingenā dzīvojošiem 1349 latviešiem, kolonijā tagad uzņemti no Gepingenas 1126, no Heidenheimas - 418, Gmīndas - 278, no Kēnigsbronnas - 265, Štutgartes - 247, Geislingenas - 100, Gīngenas - 55, Ochringenas - 27, Nīrtingenas - 26, Ālenas - 26, Greilsheimas - 13, Mergentheimas - 17 un no Austrijas 300 tautiešu. Kopā novembŗa sākumā Eslingenā jau mita 4500 latviešu. Uz Eslingenu braucot tomēr ieteicams nepārsteigties, jo pašreizējais lielais no jauna iceplūstošo latviešu skaits šejienes UNRRA's iestādēm rada apgādes grūtības. Sakarā ar to, no jauna kolonijā vairs iemītniekus neuzņem, izņēmums ir vienīgi ar tiem, kas ierodas no Austrijas un krievu zonas.

Tautieši apmetušies vairākās blokmājās, no kuŗām vācieši izvākti, un mēbelētās istabās - izkaisīti pa visu pilsētu. Par telpām nav jāmaksā. Uzturu saņem no kopkatla. Uzturs labuma un daudzuma ziņā pašreiz nav teicams, bet ar to jāsamierinās paturot vērā pašreizējo cilvēku sastrēgumu un pārejošas dabas apstākļus. Šobrīd izsniedzamais uzturs kaloriju ziņā vēl 2000 nesasniedz. Pieaugušie uz rokas nesaņem arī taukvielas, bet gaļas deva ļoti niecīga. Uzturā patīkama lieta ir vienīgi 500 g baltmaizes dienā. Informācijas nolūkos iebraukušie tautieši uzturu saņem 2 dienām.

Par spīti pašreizējām grūtībām, Eslingenas tautiešos tomēr valda uzņēmīgs gars. Rosīgi rit gatavošanās 18. novembŗa svinībām. *O. U.*

— LSK *Eslingenā* sanēmis ap 5000 Zviedrijā dzīvojošu latviešu un tur internētu latviešu kaŗavīru adreses. Pēc kartotēkas sakārtošanas adreses būs pieejamas tautiešiem, kas interesējas par saviem piederīgiem Zviedrijā.

Aleksandra Cīrule

Saskaņa un rosība

Nometņu dzīvei nav īpašu vienveidīgu instrukciju un tā pa lielākai daļai veidojusies dažādi. Arī rezultāti dažādi. *Giftenes* nometnē (pie *Sārstētes)*, kur mīt ap 450 tautiešu, dzīve rit saskaņoti un rosīgi. Nometni vada mag. iur. et oec. R. Kukainis un 15 vīru nometnes padome doc. P. Putniņa vadībā. Padome savukārt veido 3 komisijas: saimniecības (komis. vecākais P. Mantinieks), kultūras un jaunatnes audzināšanas (vec. mag. theol. J. Kugrēns) un aprūpības (vec. Dr. D. Bīskaps). Darbojas arī revīzijas komisija A. Ārsta vadībā. Ik pārnedēļas notiek pilnsapulces, kur nometnes komandants un komisiju vecākie nolasa savus ziņojumus, bet nometnes iemītnieki nāk ar saviem ierosinājumiem. Šāds sadzīves iekārtojums izrādījies par lietderīgu un nometnē valda laba saderība.

Nometnes iedzīvotāji mitinās vāciešiem apkīlāto dzīvokļu istabās, pie kam katrai ģimenei ierādīta sava istabiņa ar virtuves lietošanu. Lielākā daļā istabu tomēr nav krāšņu, kuŗas vismaz tām istabām, kur ir mazi bērni, ir cerības apgādāt. Apkurei malka pieškirta un pie tās sagatavošanas strādā paši tautieši. Par šo darbu maksā algu un izsniedz uztura papildu devas.

Noorganizēta pamatskola, darbojas skautu un gaidu vienības, kas uzņēmušās pārtikas un apģērbu vākšanu un nosūtīšanu mūsu kaŗavīriem. Māc. Kugrēns vada dievkalpojumus kā pašu, tā

kaimiņu nometnēs. Septembŗa beigās nometnes klubā notika prof. B. Dzeņa un arch. H. Kundziņa izkārtotā latviešu mākslas skate, ko apmeklēja arī daudzi angļu virsnieki un viesu grupas no kaimiņu nometnēm. Klubā bez tam notiek koncerti, dažādi sarīkojumi un katru nedēļu pa priešlasījumam.

Nometnes jauktā korī, ko diriģē E. Kalums, 60 dalībnieku, organizējas arī vīru dubultkvartets. Nesen sāka darboties mākslas studija prof. Kundziņa vadībā. Prof. B. Dzenis tajā māca veidošanu, bet arch. H. Kundziņš zīmēšanu un akvarelu gleznošanu. Nodibinājusies arī rokdarbu kopa. Angļu valodu mācās 3 grupas tautiešu, bet sporta kopa sacenšas ar apkārtējo nometņu sportistiem. - Nometnes slimnīcā un ambulancē, ko vada Dr. D. Bīskaps, darbojas Dr. P. Birznieks un ārste zobu slimībās D. Zeibote. Ambulanci ar medikamentiem apgādā UNRRA. Sarkanā krusta sainīšus, ko saņem katru nedēļu, līdz šim sadalīja bērniem un mātēm, bet pēdējā laikā tos saņem jau visi iemītnieki. *N. Cīrulis*

Grēvenē mūsu tautiešu lietošanā nodoti nami divās ielās ar visām iekārtām. Te apmetušies kādi 700 latvieši. Darbojas pamatskola un divas ģimnazijas klases, organizējas tautas augstskola un papildskola. Bez tam ir drāmas ansamblis, literātūras sekcija, deju grupa un sporta pulciņš. Ļoti iecienīti prof. J. Celma priekšlasījumi. Poli dažu telpu savā laikrakstā nodevuši latviešiem, redaktora pienākumus veic P. Norvilis.

Prāvests E. Bergs

uzņēmies latviešu YMCA's ārzemēs prezidenta pienākumus. E. Bergs ir arī YMCA's Latvijā prezidents. Pašreiz viņš dzīvo Hamburgā.

Akadēmiskie kursi

Akadēmiskiem kursiem Hamburgā līdz 20. oktobrim pieteikušās 513 personas. Visvairāk pieteikušies studenti t. s. akadēmiskiem arodiem, mazāk humanitārās fakultātēs. Šie paredzamie akadēmiskie kursi būs tikai viena to akadēmisko mācības iestāžu vidū, kur studēs latvieši. Piem., Hamburgas ūniversitātē tieši pieteikušies 109 latviešu studenti, no tiem 82 medicīnas fakultātē. Marburgas ūniversitātē Baltijas tautu studentiem paredzētas 30 vietas, bet Gētingenas ūniversitātē jau studē 42 latvieši.

Latviešu darba grupa

Hamburgā mežu dep. darbinieka E. Simsona vadībā noorganizēta ap 150 vīru liela grupa, kas veic visdažādākos darbus, sākot ar atkritumu izvešanu no pilsētas, beidzot ar salonu iekārtošanu. Atalgojums no 3,50 markām dienā. Uzturs ļoti labs.

Mūsu kaŗavīri Harcas kalnos

Harcas kalnu pilsētā *Goslārā* kaŗa laikā atradās vairākas slimnīcas, kuŗās dziedinājās arī daudz latviešu kaŗavīru. 10. aprīlī pilsētā ienāca amerikāņu kaŗaspēks, kas latviešu kaŗavīrus savāca kopā *„Domkaserne“* kaŗa slimnīcā. Ar dep-ta dir. J. Paegles gādību lielāko daļu latviešu ievainoto angļu iestādes no turienes pārvietoja uz Arodskolas slimnīcu, kur tos var arī apmeklēt. Agrākā vietā palika 28 ievainotie un proti: Vilis Brežinskis, Ritvars Brežis, Jānis Dīrikis, Ilm. Erdmanis, Edg. Eizenšmits, Valt. Grīns, Raim. Ginters, Fr. Gailis, Al. Grīnbergs, Alfr. Jurševics, Art. Kenne, Vilis Kamerāds, Rūd. Kaukis, Jāz. Kuzma, ltn. Rob. Kalniņš, Alfr. Lībeks, Pēt. Lubuzis, Nik. Mekšs, Alb. Matejuns, Arv. Marsons, Herb. Pūlmanis, Leon. Pēteŗņevs, Jānis Putniņš, Jāz. Puikāns, Edg. Spaile, Ārijs Sakss, Valdem. Zirnis, Arv. Zvirgzds. Turpat atrodas vēl Arv. Baumanis, Jānis Brīcis, Jānis Čerišonoks, Kārlis Dunaiskis, Raim. Grīnbergs, Jānis Kaņepe, Rob. Kļava, Arn. Kudrenickis, Valent. Liepiņš, Valdem. Lūsis, Zīgfr. Markevičs, Bor. Michailovs, Rob. Nāzers, Vīt. Siliņš, Jāz. Klunkotovičs, Valt. Vītols, Uldis Kīriņš, Aleksis Mangulis, Jānis Gaidelis, Ern. Paeglis, Uldis Bārda, Leon. Pumpītis, Jānis Kušieris, Aleks. Zviedris no polic. bat., Fr. Jaunkirpis, Reinis Dankens, Valdem. Birznieks. Visus pēdēji minētos atļauts apmeklēt. - Lielā latviešu bēgļu nometne Goslāras Keizarzālē likvidēta, un šie bēgļi pārvietojušies uz citām nometnēm. *M. A. Kaltmanis*

Par „Vinstona Čerčila“ nometni

nosaukta Hannoveras novada *Lērtes* pilsētiņā pašlaik veidojamā Baltijas tautu locekļu kopējā nometne. Tanī jau 210 latviešu, ap 300 lietuviešu un 15 igauņu, bet pavisam paredzēts ap 1000 vietu. Skol. Graša vadāmā latviešu skolā skolotāja Briede un Miezīte 4 klasēs māca 20 skolēnu. Jau iznācis nometnes laikraksts *„Latvija“*, ko rediģē R. Teivens. Noorganizēti angļu valodas kursi skol. Briedes vadībā un tuvākā laikā sāks darboties Rozena vadāmā drāmatiskā kopa. Organizē arī kori, bet stipri kavē nošu trūkums. *R. T.*

18. novembŗa svinēšanas

kārtība apstiprināta Lībekas latviešu komitejā. Svinību programmas izstrādāšanai pieaicināti nometņu kultūras daļas vadītāji. Baznīcās notiks visu konfesiju dievkalpojumi.

Osnabrīkas latviešu nometne

radās p. g. novembrī, kad še darbā novietoja zināmu skaitu mūsu sieviešu. Pēc Vācijas kapitulācijas, vācu sievietēm atstājot darbu un kopmītni, šajās telpās sāka ierasties arī apkārtnē dzīvojošie tautieši, bet vēlāk arī latvieši no Tīringas un Dienvidvācijas. Tagad nometne iekārtota klosteŗa celtnē un vairākās privātēkās, kas visas piemērotas ziemas dzīvei, jo telpas labā stāvoklī, gaišas un tīras. 26. sept. par O-kas un apkārtnes Latviešu komitejas pr-di tautieši izraudzīja „Vairoga“ dir. inž. A. Priednieku, par viņa palīgu cenu pārraudz. darbin. Edm. Kļaviņu, par sekretāru Lubezeres selekc. stac. vad. agr. Nik. Veinbrantu. Nometnē pašreiz 230 tautiešu. Apgāde apmierina. Saņemti arī Sarkanā krusta sainīši. Sabiedriskā un kultūrālā dzīve vēl sākumā. Darbā ne pie UNRRA's, nedz citur netiekam iesaistīti. Nometnes un Latviešu komitejas adrese: *Latvian Committee, Baltic Camp, Knollstr. 1c, Osnabrück.* *L. Brozovskis*

Latvieši Šlezvigā-Holšteinā

organizējušies visvairāk Latvijas Sarkanā krusta nodalās. Tās līdz šim vadīja iniciātoru izraudzītas pagaidu valdes, taču dažās vietās jau notikušas vēlēšanas, kuŗās, ievērojot visus demokratiskos principus, ievēlētas jaunas valdes. Augustā vēlēšanas notika *Šlezvigā*, bet septembŗa pirmajā pusē *Huzumā*. Pēdējā LSK nodaļa apvieno ap 500 biedru. 316 no tiem valdē ievēlēja par pr-di līdzšinējo Jāni Birkhānu, bet par locekļiem Dr. Rūd. Eglīti, mag. iur. Jāni Vēlinu, red. Ēriku Raisteru, mag. iur. Olgu Bergmani, inž. Art. Ozoliņu, grāmatv. Ed. Vītoliņu, dir. Arv. Griki un veterinārārstu Kārli Priedkalnu. No apriņķī dzīvojošiem 1000 tautiešiem nometnēs novietoti pagaidām ap 600. Vecākā nometne ir Arenfiolā, kur ciema mājās dzīvo ap 200 latviešu kopā ar poliem. Pārējās 3 nometnes iekārtotas barakās. Huzuma lidlaukā nometnes vadītājs ir kpt. Liepnieks, Ostenfeldē doc. Dr. Lācis, Vinertā agr. Hugo Balodis. Visas 4 nometnes UNRRA's pārziņā. - Pie LSK Huzumā darbojas pamatskola un vidusskolas pirmās 3 klases, bet nometnēs atvērtas pamatskolas. Tāpat darbojas angļu un franču valodas kursi pieaugušiem. *Arenfiolas* nometnē ir arī šoferu un būvamatnieku kursi, kuŗus vada būvinž. Kārlis Upesleja. - A-las nometnē dzīvo karikatūrists Ernests Rirdāns un bij. Saeimas deputāts Valdis Šlakāns. Dzejnieks Pēteris Aigars, kas dzīvoja Švābštetē, pārcēlies uz Hannoveras pusi. Rakstnieks Pāvils Gruzna dzīvo *Flensburgā*. Turpat arī radiofona red. Valdem. Dulmanis, bet bij. „Latvijas“ red. Kārlis Tebēcis - Nībelē. Huzumā uzturas Fanija Vīksne, DT aktrise Austra Šteinberga, komp. Alb. Jērums, Ferd. Heinrichsons un Ingus Nāruns, bet *Ostenfeldes* nometnē dziedone Olga Skudra un vijoln. Kārlis Gleška. Austru Šteinbergu šinīs dienās Valmieras mācītājs Pavasaris salaulāja ar čellistu Ingu Nārunu. Visciītīgāk strādā izpildošie mākslinieki. Radošā darbā sekmes biiušas mazākas. Pēteris Aigars uzrakstījis pāris desmit dzejoļu. Alberts Jērums - pāris solo dziesmu, bet Rirdāns spiests pats aizstāt feletonistu trūkumu un raksta par aktuāliem notikumiem vietējos latviešu bēgļu izdevumos Šlezvigā un Gēstachtā. *Ēriks Raisters*

Ilmārs Krasts

Gūstekņu dziesma

Plaši veŗas skatieniem
Tāli ceļi, gaiši logi,
Bet starp tevi un starp tiem
Dzeloņžogi, dzeloņžogi...

Aiziet diena, līdz kas nes
Katrā mirklī jaunu slogu,
Jo ik mirklī redzam mēs
Dzeloņžogu, dzeloņžogu.

Sakām sveikas vakaram,
Dzersim vīnu sapņu krogā.
Dienas skumjas pakaram
Dzeloņžogā, dzeloņžogā.

Nakts mums tumsas segu sedz
Melnu tā kā melleņogu,
Acs lai miegot nesaredz
Dzeloņžogu, dzeloņžogu.

Raugi, drīz jau mājas klāt!
Debesīs mirdz zvaigžņu logi.
Sapņiem nespēj ceļā stāt
Dzeloņžogi... dzeloņžogi...

. . . UN CITUR

Bad-Išlā

(55 km no Zalcburgas) no Prāgas pārvietota neredzīgo skola. Skolā atrodas arī 16 latviešu karavīri, kas zaudējuši acu gaismu, un viena žēlsirdīgā māsa. Skolas paredzēto kursu mūsu zēni jau veikuši. Te viņi mācijās mašīnrakstīšanu, stenografiju, masāžu, suku gatavošanu u. c. Latvieši un igauņi kopš 3 nedēļām tagad atrodas atlaišanas nometnē, kur uzturs labs un arī telpas pietiekamas. Nometnē atrodas: Vald. Aroniška, Donats Bernans, Jāz. Dargevics, Bern. Ločs, Pēt. Lazdiņš, Jāz. Kusiņš, Vikt. Mucenieks, Arn. Purviškis, Edg. Retigs, Valdis Lama, Konr. Riekstiņš, Jāz. Stupāns, Jūl. Spulde, Donats Skaidrinieks, Ansis Teichmanis un Rūd. Zeidmanis. Vēstules šajā nelielajā pulciņā ir liels, priecīgs notikums. Tās adresējamas žēls. māsai Ritai Ositei, *Blindenlazarett 901 G Engleiten, Bad-Ischl (Post Laufen), Österreich.*

R. Osīte

Zalcburgā un apkārtnē

Latvieši šeit sākuši organizēties jau maijā. Sākumā bija tikai ap 40 tautiešu, bet to skaits drīz pieauga un tagad Zalcburgā un apkārtnē dzīvo ap 500 latviešu. Vēlētā komitejā darbojas: tirdzn. darbn. Garkāns, pr-ka b. Liepājas stac. pr-ks Kalniņš, sekr. māc. Reinfelds, loc. tirg. rūpn. Orc un stud. med. Liepiņš. Revīzijas komisijā: inž. Auziņš, Stendes depo pr-ks Goba un stud. oec. Bankins.

Līdz šim komitejas darbs bija grūts jo latvieši bija izklaidēti vairākās mazās nometnēs un visplašākā Zalcburgas apkārtnē. Trūka kopdarbībai vajadzīgā pamata. Komitejai nebija arī sakaru ar pārējiem tautiešiem Bavārijas un Vācijas novados. Vietējās vācu iestādes centās no baltiem atbrīvoties, vai arī kavēt viņu stāvokļa uzlabošanu. Uzturs bija nepietiekams. Tagad šim grūtībām zalcburgieši ir jau pāri, jo lielākā daļa latviešu, kopā ar lietuviešiem un igauņiem, novietojušies Glasenbachas ziemas mītnēs, 6 km no Zalcburgas. Nometni apgādā UNRRA's 161 komanda un uzturs sasniedz pāri 2000 kalorijām dienā.

Darbojas pirmskola, bērnu dārzs, teātŗa un tautas deju kopa, vīriešu un sieviešu dubultkvartets, angļu valodas kursi. Tuvākā laikā sāksies šoferu kursi un, cerams, izdosies iekārtot arī kino. Ir drēbnieku, galdnieku un atslēdznieku darbnīca. Iznāks laikraksts. Izglītības un garīgās dzīves veicināšanā pieminama tautieša Jakobsona un Bērziņa enerģija. Latviešu draudzi vada māc. Reinfelds. Daļa tautiešu strādā pilsētā dažādos uzņēmumos, citi pie amerikāņiem un nometnes darbos. Atalgojums pēc punktiem, pret kuŗiem nometnes veikalā var iegādāties dažādas preces.

Zalcburgā un apkārtnē dzīvojošie latvieši, kas nav nometnē, saņem tikai parasto austriešu pārtikas kartīti. Apkārtējās gūstekņu nometnēs esošo latviešu karavīru aprūpei darbojas ziedojumu vācējas. Pateicoties tautiešu atsaucībai, šādā veidā karavīri saņēmuši vairākus pārtikas sūtījumus.

R. Kalniņš

Beļģijā nokļuvuši

apm. 100 latviešu, kas izkaisīti pa visu valsti. Daļa viņu nolēmusi atgriezties uz Vāciju, bet šo nodomu traucē transporta grūtības. *Briselē* pāris reizes nedēļā notiek tautiešu pārrunu vakari, bet sūtņa Valtera kundze ik vakarus māca franču valodu. Katru svētdienu mac. J. Romans vada dievkalpojumus.

Tautieši Dānijā

Dānijā pašreiz atrodas pāri par 1800 latviešu, kas novietoti 3 lielākās nometnēs. Nelielā skaitā latvieši atrodas arī citās mazākās nometnēs un dzīvo savrūp. Par latviešu bēgļu apgādi rūpējas Dānijas Sarkanais krusts, un tā ir laba. Bērni un sievietes jau diezgan labi apgādāti ar drēbēm un daļēji ar apaviem. Ar sūtņa Zariņa gādību saņemtas drēbes arī no Londonas. Dānijā esošiem 87 kaŗa invalidiem doc. Bubenko no Zviedrijas atvedis 70 komplektu velas, iztrūkums dabūts Dānijā. Lielākas grūtības ar drēbēm vīriešiem un bij. karavīriem. Viņiem domāts palīdzēt ar tām drēbēm, kuŗas saņems no Amerikas. Cer, ka līdz ziemas sākumam visi daudz maz būs apģērbti. Nometnēs esošie saņem nedēļā 10-15 cigaretes un 5 kronas. No šīs nelielās „kabatas naudas" palīdzībai tautiešiem Vācijā īsā laikā sazied0ts 1000 kronu, un ar Dānijas Sarkanā krusta atbalstu iegādāti 195 pārtikas sainīši, kuŗiem Dānijas Sarkanais krusts no savas puses devis klāt pa kg zivju eļļas. Sainīši atvesti uz Lībeku un izdalīti divi nometnēs, arī tautiešiem Šlezvīgā. Paredzami vēl daži sainīšu sūtījumi, kuŗus dalīs tiem, kam grūtak klājas.

Dānijas nometnēs esošie latvieši, tāpat kā tautieši Vācijā, attīsta rosīgu pašdarbību. Invalidi pāris pēdējos mēnešos ar lieliem panākumiem gatavo spēļu lietiņas, kam pietiekami pircēju. Paredzēts rīkot Ziemsvētku tirdziņu, kur pārdos rotaļlietas un rokdarbus.

Bibele latviešu valodā

un Jaunā derība iznākusi Stokholmā. Tur pat Dzintarzemes apgādā hektogrāfēta iznākusi arī Raiņa „Daugava" un skatu karšu sērija (10 gab.) „Izpostītā Rīga". - Zviedrijas radiofonā laiku pa laikam mūzicē latviešu mākslinieki. O. Bištēviņš diriģējis Šūmaņa simfoniju, Guna Kurme spēlējusi latviešu klavieŗ-

Nesenās pagātnes dokumenti

No savas vēstures zinām, ka pat vissmagākajos nebrīvības laikposmos latviešu tautā nekad nav apdzisušas ilgas pēc pilnestīgas pašu lemtas un veidotas dzīves. Zinām arī, ka šīs ilgas atkal un atkal izraisījušas aktīvu pretestību un 8 gadsimteņus Latvijas debesīs laiku pa laikam uzšaujas tautas brīvības cīņu ugunis. 1918./20. gada cīņas mums beidzot deva uzvaras vainagojumu - brīvību, neatkarīgu Latvijas valsti. Kad 1940. gadā sveši spēki varmācīgā kārtā mūsu patstāvību iznīcināja no jauna, tad no jauna atkal sākās arī pretestības organizēšana. Tas pats turpinājās arī vācu okupācijas laikā. Šobrīd vēl nav pienācis laiks attēlot šo darbu visā tā plašumā un sazarojumā, bet arī sekojošais pārskats par to politisko grupu apvienības darbību, kas pazīstama ar apzīmējumu Latvijas Centrālā padome, sniegs ieskatu par pretestības aktīvitāti, ko nespēja apturēt nedz „Gestapo", nedz citi okupantu apspiešanas un izspiegošanas iestādījumi. Pārskats atrodams Zviedrijas latviešu laikrakstā *Latvju Ziņas*, un tā autors, cik spriežams, pats ir pieminētā Centra līdzdalībnieks.

Centra veidošanās iesākumi, kā izriet no pieminētā pārskata, meklējami jau 1942. gadā, kad Rīgā sāk nelegāli darboties divas - sociāldemokratu un demokratisku pilsoņu grupas. Tās abas bija demokratiskas grupas, kas - kā teikts rakstā - noteikti norobežojās no katras sadarbības ar hitleriskās Vācijas iestādēm. Tās cīnījās par neatkarīgas Latvijas atjaunošanu un vēlējās, lai jaunā Latvija būtu noteikti demokratiska, noteikti pieņēma sabiedroto orientāciju un noraidīja domu, ka Vācija varētu uzvarēt, palīdzību Latvijai gaidīdamas vienīgi no lielo demokratiju - Anglijas un ASV uzvaras.

1943. gadā abas organizācijas saņēma informāciju, ka Lietuvā un Igaunijā darbojas nacionālās atbrīvošanas un pretestības kustības kopīgi centri, kas apvieno pārstāvjus no visām šo zemju agrākām svarīgākām politiskām partijām, līdzīgi kā tas bija darīts daudzās citās vāciešu okupētās valstīs. Kaimiņvalstu pārstāvji vēlējās, lai arī Latvijā nodibinātos šāds centrs, ar kuŗu tad Lietuvas un Igaunijas pretestības kustības solījās uzturēt ciešu sadarbību. Arī latviešu politiku vidū šinī laikā bija nobriedusi vēlēšanās pēc kopdarbības cīņā par neatkarīgas, demokratiskas Latvijas brīvvalsts atjaunošanu. Tādēļ abu grupu pārstavji ievadīja sarunas ar divu citu agrāko latviešu politisko grupu darbiniekiem. Sarunas noslēdzās, panākot vienošanos, un uz notikušās vienošanas pamata 1943. gada 13. augustā Rīgā nodibinājās šo politisko grupu centrs, kuŗu dibināšanas sanāksmē nosauca par Latvijas Centrālo padomi (saīsināti LCP). LCP konstatēja, ka tā apvieno četras lielākās latviešu politiskās partijas - sociāldemokratus, demokratiskos pilsoņus, latgaliešus un zemnieku savienību, par kuŗām pēdējās Saeimas vēlēšanās balsoja Latvijas vēlētāju absolūtais vairākums.

Jau pirmajā sēdē LCP pieņēma plašāku memorandu sabiedroto nācijām. Tanī deklarēja Latvijas tautas prasību pēc Latvijas faktiskās suverēnitātes atjaunošanas un izteica savas simpātijas sabiedroto cīņai pret nacionālsociālistisko Vāciju. Bez tam memorandā bija plaša informācija par patiesiem apstākļiem Latvija 1940. gadā un vēlāk okupācijas laikā. LCP memorandu nelegālā ceļā nosūtīja uz arzemēm un 1943. gada rudenī to iesniedza Anglijas un ASV valdībām.

Kādā centra sēdē LCP vienprātīgi izstrādāja savu politisko platformu. Ar to bija izteikta skaidra un noteikta politiska līnija. Demokratija un sabiedroto orientācija bija tās galvenie lozungi. LCP militārai komisijai izdevas noor-

mūziku, bet T. Reitera vadībā latviešu mūzikai veltīta pat īpaša stunda. Programmā bijusi J. Vītola Drāmatiskā uvertīra un simf. tēlojumi - Līgo un Sprīdītis. Koncerta solists M. Vētra dziedājis Kepīša un A. Kalniņa dziesmas. Par koncertu zviedri sniedz atzinīgas atsauksmes.

No Zviedrijas

kāds mūsu literāts 18. sept. raksta: „Izbraucām no Liepājas 8. maija vakarā, kad tur jau pastaigājās krievu virsnieki. Kā pēdejās no Liepājas reizē izbrauca 4 laivas ar apm. 300 latviešiem. Manā laivā bija red. A. Kroders, O. Freivalds, inž. Bulle u. c. Brauciens bija bīstams, bet mums laimējās. Bēdīgāki gāja ventspilniekiem, kur no apm. 1000 bēgļiem Zviedriju sasniedza tikai 50 cilvēku. Pārejos krievi jūrā sagūstīja un aizveda atpakal. Starp pēdejiem bija arī dzejn. V. Cedriņš, Kārlis Jēkabsons, Kristaps Linde, red. A. Cīrulis, Edm. Puksis, vēsturn. Šņore, prof. Skārds, red. Kārkliņš, M. Zalcmanis u. d. c. Par viņu likteni nekā vairs nezinām."

ĀRLIETAS

(Pēc „The Stars and Stripes")

Iespējama „trīs lielo" jauna konference

ASV prezidents Trumens, britu ministru prezidents Etlijs un Kanādas ministru prezidents Makenzijs Kings 11. nov. sastapsies *Vašingtonā*, lai apspriestos par atomu bumbu un daudzām starptautiskām problēmām, ieskaitot Balkānu valdības, nostāju Dardanelu jautājumā un „kutelīgo" Palestīnas problēmu. Etlijs *Londonā*, atbildot uz jautājumu, kādēļ šajās sarunās nav paredzēta arī PSRS līdzdalība, lika saprast, ka nākotnē iespējama arī „trīs lielo" konference, kurā pamatīgi apsvērtu atomu problēmu. Prezidents Trumens savā preses konferencē izteica cerību, ka PSRS drīz piedalīsies Tālo Austrumu padomdevējā komisijā. Uz savu nesenējo vēstuli viņš no Staļina saņēmis draudzīgu atbildi. ASV diplomātu aprindās šo prezidenta paziņojumu iztulko par norādījumu tam, ka ASV un PSRS attiecības uzlabojas. - ASV ārlietu ministrs Berness 2. nov. *Nujorkā* paziņoja, ka ASV piekrīt zināma veida Monro doktrīnas nokārtojumam Austrum- un Viduseiropā PSRS vadībā, bet nostājas pret padomju sistēmas uzspiešanu ar varu jebkurai valstij. ASV pilnā mērā apzinoties Austrum- un Viduseiropas stāvokli un nekad nepiedalīsies intrīgās pret tām. Tai pašā laikā Berness izteica pārliecību, ka PSRS neiejauksies rietumu puslodes lietās.

Londonā 1. nov. paziņots, ka jaunā strādnieku partijas valdība nodomājusi nacionālizēt britu lielās gaisa satiksmes un sakaru - kābeļu un radiotelegrafa sabiedrības. - PSRS atteikusies piedalīties 1. nov. Londonā sanākušajā Vienoto Nāciju konferencē, kurai jānodibina pasaules izglītības un kultūras organizācija, jo 35 nācijas noraidījušas krievu prasību konferenci atlikt. - Gallapa sabiedriskās domas noskaidrošanas institūts *Amerikā* savā pēdējā aptaujā konstatējis, ka 60 proc. iztaujāto amerikāņu ir pret paredzēto 6 miljardu dolaru aizdevumu PSRS. Par to bijuši 27 proc. iztaujāto, bet 13 proc. savas domas neizteikuši.

Padomju kontrolētās *Polijas* militārās misijas vadītājs Francijā plkv. Naškovskis Parīzē paziņojis, ka Polija veido jaunu armiju, kurā būšot 500.000 vīru pēc tam, kad no Vakareiropas būs pārvesti desmit tūkstošu poļu, kas cīnījušies kopā ar sabiedrotiem. Pēc viņa domām, uz Poliju drīzumā atgriezīsies „95 procenti" no visiem repatriējamiem poļu karavīriem, kas atrodas Anglijā, Francijā, Italijā un pārējā Vakareiropā, - neskatoties uz „reakcionāriem" mēģinājumiem diskreditēt Varšavas valdību šo karavīru acīs. Pēc Naškovska aprēkina, Eiropā vēl izkaisīti ap 1,5 milj. poļu civiliedzīvotāju un karavīru. - „AP" 2. nov. ziņo no *Atēnām*, ka 70 dienvidslāvu karavīru pārgājuši Griekijas robežu un padevušies grieku militārām iestādēm. Viņi stāsta, ka ik dienu apcietinot simtiem dienvidslāvu, kas atsakas klūt komūnisti. - „AP" ziņo no *Maskavas*, ka Ukrainas tautas komisāru padomes priekšsēdis Chruščevs pārskatā par ukraiņu republikas jaunuzbūves gada sasniegumiem pārmeta vāciešiem, ka tie atstājuši aģentus, kas cenšas atdalīt Ukrainu no PSRS un ir „ukraiņu vācu nacionālisti, kam jāveic sabotāža aiz sarkanās armijas līnijām". - „UP" ziņo no *Belgrades*, ka Anglija izdos Dienvidslāvijai 15 „iespējamo kara noziedznieku", ieskaitot arī ģen. Milānu Nediču, kas vācu okupācijas laikā bija „lelļu valdības" galva Belgradē. - „AP" ziņo no *Prāgas*, ka amerikāņi izdevuši čechiem priesteri Jozefu Tiso, kas agrāk bija nacistu „Slovakijas lelļu valsts" prezidents.

Francija pieprasījusi daļu no vācu kara ieročiem, bet ASV paliek nelokāmas un neatkāpjas no apņēmības, ka tie visi jāiznīcina, - no Frankfurtas pie Mainas ziņo „AP". - Laikraksts *„Libre-Soir"* 2. nov. Parīzē ziņo, ka Francija savās reparāciju prasībās sabiedrotiem Berlīnē pieteikusi prasību arī pēc 33 milzīgo vācu rūpniecības koncernu fabrikām, pēc 7.000 dzelzceļu cisternu vagoniem, 4.000 dīzeļmotoriem un 80 tankiem-amfibijām. Parīzē jau notikušas franču, angļu un amerikāņu delegātu priekšsarunas par reparāeijām, bet pārējās nācijas aicinātas uz oficiālu konferenci 9. nov., kad izšķirs vācu rūpniecības 75 proc. sadali (25 proc.

---

ganizēt savu štābu ar sakariem leģionā un aizsargos, kā arī nodibināt vienības no atvaļinātiem virsniekiem un aizsargiem.

1944. gada rudenī LCP militārie darbinieki radīja nacionālo partizānu kustību Kurzemē, kas ap LCP politiskiem lozungiem pulcēja ap 18.000 latviešu karavīru. Viņu vadība pieprasīja neatkarīgas un demokratiskas Latvijas atjaunošanu. Šo viedokli partizānu štābs deklarēja arī vācu armijas vadībai. 1944. g. novembrī vācu „SS" un „Gestapo" pēc niknām cīņām šo kustību asiņaini nolikvidēja. Viņas vadītāju kapteini K. Upelnieku un vēl citus 7 virsniekus notiesāja uz nāvi un Liepājā nošāva, bet pl. Graudiņu un vairākus simtus karavīru aizsūtīja uz Štuthofas koncentrācijas nometni Vācijā. Pārējie izklīda mežos. Šīs LCP bruņotas akcijas politiskā nozīme bija tā, ka atklāti un droši latviešu karavīri bija uzstājušies pret vācu okupantiem un par demokratisku Latviju. Šie notikumi atbalsojās arī ārzemēs.

LCP darbojās 7 locekļu sastāvā. Politiskām grupām bija katrai viens pārstāvis. Bez tam LCP ietilpa arī Saeimas prezīdija locekļi, bet par tās ģenerālsekretāru kooptēja kādu ievērojamu latviešu diplomātu. LCP tekošo darbu veica tās prezīdijs, kura priekšsēdētājs bija prof. Konstantīns Čakste. LCP plenārsēdes notika pa trīs nedēļām reizi konspirātīvos dzīvokļos. Darbojās arī 7 komisijas, kas kārtoja speciālus jautājumus. Tās bija: ārlietu, informācijas, juridiskā, ekonomiskā, militārā, līdzekļu vākšanas un sakaru uzturēšanas. Bez tam darbojās LCP ietilpstošo četru politisko partiju centri, propagandējot savu aktīvāko piekritēju vidū LCP politiskos uzskatus, izveidoja arī sakarus ar provinci. Seviški rosīgi darbojās Jelgavas un Ventspils grupa. Izdeva divus nelegālus izdevumus „Jaunā Latvija" un „Neatkarīga Latvija", pie kam pēdējais bija iespiests īstā spiestuvē. 1944. gada martā LCP izstrādāja memorandu ar savām pamatprasībām, ko parakstīja 188 valstsvīri, sabiedriskie darbinieki un mākslinieki. Tas ievērojamā mērā ietekmēja mūsu inteliģenci. Memorandu nosūtīja uz ārzemēm, kur to publicēja.

LCP uzturēja divu gadu laikā regulārus sakarus ar Lietuvas atbrīvošanas augstāko komiteju un Igaunijas pretestības kustības centru. Jau 1943. g. 18. novembrī LCP kopā ar tām pieņēma un vēlāk iesniedza sabiedroto valdībām memorandu, deklarējot okupēto Baltijas valstu tautu prasību pēc neatkarības un demokratijas. 1944. g. janvārī un martā Rīgā notika LCP pārstāvju apspriedes ar Lietuvas un pēc tam ar Igaunijas pretestības kustības vadītājiem. 1944. gada aprīlī Rīgā notika nelegāla Baltijas valstu pretestības organizāciju konference.

Jau kopš 1943. g. LCP bija pastāvīgs pārstāvis ārzemēs, no kura tā saņēma regulārus ziņojumus. LCP sūtīja kārtēju informāciju par savu darbību un apstākļiem okupētā dzimtenē Latvijas sutņiem ārvalstīs. 1944. gada maijā LCP deleģēja uz ārzemēm vienu no saviem redzamākiem darbiniekiem, pēc kam ārzemēs nodibinājās LCP ārzemju pārstāvība.

1944. g. aprīlī, maijā un jūlijā apcietināja vairākus LCP darbiniekus ar priekšsēdētāju K. Čaksti. Apcietināšanas bija saistītas ar plašām kratīšanām un arestiem Igaunijā un Lietuvā. „Gestapo" rokās bija kritis igauņu nelegālais pasts ar kādu LCP vēstuli uz ārzemēm. Drīz tomēr noskaidrojās, ka „Gestapo" nav informēts par LCP darbību un ka tas vēršas vienīgi pret tiem LCP darbiniekiem, kuri bija uzturējuši sakarus ar kaimiņvalstīm. Tādēļ LCP varēja turpināt darbību, aizstājot apcietinātos ar citiem darbiniekiem. Pēc Rīgas krišanas LCP darbība turpinājās Kurzemē, uz kurieni pārcēlās LCP darbinieku lielākā daļa. Dažus deleģēja uz ārzemēm, citi turpināja darbību līdz pat 1945. gada maija vidum Kurzemē.

„Latvju Ziņas"

no rietumu vācu zonām jau pieškirti PSRS).

Savā trešajā mēneša ziņojumā par *ASV Militārās valdības* darbību Vācijā ģen. Eizenhauers novērtē vācu iedzīvotāju izturēšanos septembrī par visumā kārtīgu, atskaitot sporadisku pretaktīvitāti amerikāņu karavīru un vācu sieviešu draudzībai un arī vāciešu naidu pret pārvietotām personām. Galvenais nemiera un nelikumību iemesls amerikāņu okupācijas joslā bijušas pārvietotās personas, kas „satraukušas civiliedzīvotājus ar savām laupīšanām". Eizenhauers pieraksta DP - pārvietotām personām „slepkavību un organizētas laupīšanas gadījumus", kas notikuši „nepatīkamā daudzumā". - „AP" ziņo no *Vašingtonas,* ka prezidents Trumens piekritis Vācijas valdības nodošanai civilām iestādēm ne vēlāk par 1946. g. 1. jūniju. Eizenhauers ieteicis un prezidents piekrītis, ka militārā okupācija - pretstatā militārai valdībai - turpināma pēc vajadzības. - Lielhesenas, Virtembergas-Bādenas un Bavārijas provinču prezidentiem apspriedē *Štutgartē* paziņots, ka amerikāņu okupācijas joslā jādod pajumte 2 milj. vāciešu, kuŗus izraida no Čechoslovakijas, Ungārijas un no territorijām austrumos no Oderas un Neisas upes. Krievu okupācijas iestādes paziņojušas, ka no Polijas, Čechoslovakijas un Ungārijas uz krievu okupācijas joslu jau deportēti 7 milj. vāciešu, bet vēl 4,5 milj. gaidāmi no šīm pašām valstīm. - Kaŗa noziedznieku prāvā *Nirnbergā* 20. nov. pa daļai pielietos PSRS tiesu procedūru, ziņo ASV tieslietu ministrijas pārstāvis, pēc kuŗas 22 apsūdzētiem atļauts iepazīties ar dokumentiem, kas vērsti apsūdzībā pret viņiem. Pēdējie divi apsūdzētie - bij. vācu kaŗa flotes virspavēlnieks Erich Rēders un vācu radiopropagandas vadītājs Hanss Friče no krievu cietuma Berlīnē pārvesti uz Nirnbergu un ievietoti vieninieku kamerās. - Iespējams, ka prāvas sākums varot novilcināties līdz decembŗa beigām vai janvāŗa sākumam.

ASV kaŗa ministrija publicē atzinumus, ka *aviācija* bija izšķirējs faktors *Eiropas kaujā.* Uzvara gaisā maksājusi ASV 79.265 lidotājus un 18.000 lidmašīnu, bet angļiem 79.281 lidotāju un 22.000 lidmašīnu. Sabiedroto gaisa spēki nogalinājuši ap 300.000 vāciešu, iznīcinājuši vai smagi bojājuši 3,6 milj. dzīvokļu, par gruvešiem pārvērtuši galvenās Vācijas pilsētas un piespieduši 5 milj. personu nepārtraukti labot bumbu nodarītos postījumus. Uz Vāciju nomests gandrīz 2,7 milj. to bumbu, kas paveikts 1,44 milj. bumbvedēju un 2,68 milj. iznīcinātāju lidojumos. Kaujas lidmašīnu skaits sniedzies līdz 28.000, bet aviācijas kaujas vienībās bijis līdz 1,3 milj. kaŗavīru. Vissmagākais bijis angļu gaisa uzbrukums *Hamburgai* 1943. g. augusta sākumā, kad, pēc vācu aprēķina, nogalināts no 60.000 līdz 100.000 cilvēku un iznīcināta apmēram trešdaļa no šīs lielpilsētas ēkām.

Pēteris Ērmanis

Tikai nakts . . .

Ne rītā, jaunai gaitai posdamies, -
Visskaidrāk naktī jūtu, mozdamies:
Sen jaunības, sen prieka man vairs nav.

Tik naktī baigi spilgtā apziņā
Sirds iesmeldz skaudrā sāpju atziņā:
Man darba mīļā, vienīgā vairs nav.

Tik nakts liek just, cik tumša vara tā,
Kas lemj man būt šai bēglu barakā:
Man dzimtenes, man Latvijas vairs nav.

*

Treji badi

Trīs salkumi man ciešami, trīs badi,
Šeit svešumā tie tuvākie man radi,

Tas pirmais - miesas bads un maizes
alkums;
Kaut reizēm remdēts, allaž draud šis
salkums.

Bads garīgais liek skatiem velti vērot:
Kur latvju dzeja? - Sirdij atliek sērot.

Bet trešais bads liek ciest viskvēlās
sāpes:
Tās - draudzības un milestības slāpes.

Tie trīs ap mani būs, līdz sirds reiz
norims,
Tie manā kapā līdz ar mani nogrims.

*

Arturs Kaugars

Kur Tu esi?

Dienās minu, naktīs sapnim prasu:
Kur Tu esi? Kur Tu pazudi?
Vai Tev svešas zemes vējš sit sejā
rasu?
Vai pār Tevi gulgo jūras atvari?
Kur Tu esi? Kur Tu pazudi?
Stāvu robežās starp dzīvību un nāvi.
Dzīvot gŗūti, aiziet nevaru.
Pāri dzimtenei deg kaŗa kāvi,
Un es savās sāpēs sadegu.
Dzīvot gŗūti, aiziet nevaru.

Anglijas ikdiena pēc kaŗa

Vēstule no Londonas.

Ir atkal miers, kaŗavīri atgriežas privātā dzīvē. Bet kā klājas namamātei, virtuves frontes kaŗavīram? - Viņa vēl ilgi „neatgriezīsies", viņai Anglijā līdz 1947. gadam būs jāiztiek ar 500 g gaļas nedēļā. Ko gan saka namamāte, kas šai jautājumā visvairāk ieinteresēta, kad viņai jāstāv rindā pēc gaļas un zivīm? „Gan mēs tiksim galā, ir jau atkal miera laiki, bet Eiropā bērni cieš badu, to mēs nedrīkstam aizmirst."

— Kad izcēlās kaŗš, Anglija pārtikas nozarē bija sagatavota. Lielās Londonas doku pārtikas noliktavas, kā arī slavenos zivju un gaļas tirgus Smisfīldā un Billingsgētā pārcēla uz provinces novadiem. 1939. g. oktobrī izdeva pirmās pārtikas grāmatiņas. 1940. g. 8. janv. pirmo reizi racionēja cukuru, sviestu un speķi. Frontes sabrukums 1940. g. pastiprināti apdraudēja pārtikas līdzeklus un dzimtenes fronti. Vispirms rūpējās par bērniem. Bērnu labā samazināja pieaugušo piena devas. Sākās kauja par Angliju, un visiem spēkiem bija jācenšas apmierināt jaunās prasības. Ierīkoja tā saucamos „angļu restorānus". Šis jaunais pasākums bija liels balsts kaŗa rūpniecībā nodarbinātiem. Par vienu šilinu un divi pensiem izsniedza krietni lielas ēdienu devas bez kuponiem. Gaisa uzbrukumos cietušajos apvidos darbojās celojošās virtuves, kas izsniedza siltas maltītes tiem, kam tās visvairāk bija vajadzīgas.

Lai gan iestājies miers, vispārējās pamatdevas 1945. g. gandrīz nav grozījušās. Gaļas deva nedēļā 500 g. Lopu iekšējie organi, medījumi un putni tur nav ieskaitīti. Sviesta, margarīna un cūku tauku nedēļas deva 200 g. Speka un šķiņķa nedēļas deva 75 g., cukura deva - 167 g. un siera deva 60 g. Smaga darba strādnieki saņem siera papilddevu, tāpat veģetārieši. Tējas deva šinī gadā paaugstināta. Kuponu sistēma noteikta arī visādiem konserviem, kondensētam pienam, rīsiem, sāgo, kaltētiem augļiem, sīrupam, konservētai marmelādei. Šo pārtikas līdzekļu iegādei ik mēnesi 20 punktu. Maize un konditoreju ražojumi, izņemot cepumus, nav racionēti.

Jaunais apģērbu kartīšu periods sākās 1945. g. 1. septembrī. Ar 24 kuponiem jāiztiek līdz 1946. g. 30. aprīlim. Bērni, skatoties pēc vecuma, saņem 10-20 kuponu. Saprotams, patērētājs ar 24 kuponiem nekā liela nevar iesākt. Par vīriešu uzvalku jānodod 24 punkti, tā tad visa apģērbu grāmatiņa. Sievietēm par zeku pāri jānodod 2-3 kuponi. Seviškas priekšrocības ir topošām mātēm, mazbērniem, kā arī smaga darba strādniekiem fabrikās, laukstrādniekiem un ogļračiem. Tie, piem., var lūgt 10 papildkuponu darba drēbju iegādei. -

Nevilšus rodas jautājums: vai tad viss racionēts? Saprotams, ir arī neracionētas preces, piem., skūšanās ziepes un matu šamponi, visi kosmētikas līdzekļi, cigāri, cigaretes un tabaka, matu tīkli, plīvuri, vilnas un zīda mežģines, naudas maki un kabatas portfeļi, mēbeles un kleitu garnitūras.

Visur sākas jauna dzīve un vienreiz arī angļu pārtikas kuponi un iepirkšanās kartes piederēs skarbajai, bet grandiozajai cilvēces atbrīvošanas cīņu vēsturei. *„Lībekas Vēstnesis"*

Izdevējs - Publisher: Latviešu bēgļu birojs.

Galvenais redaktors - Editor-in-Chief: Viktors Baltkājis.

„Bavārijas Latviešu Vēstneša"

abonementu pieņem ik uz divi mēnešiem pret labprātīgu ziedojumu (no piecām vācu markām sākot) redakcijas izdevumu segšanai. Pasta naudas pārvedumi adresējami „BLV" kantoŗa un ekspedīcijas vadītājam Eduardam Zembergam, Office of the „Latvian News Bulletin in Bavaria", Herzog-Rudolf-Str. 49, München 22, Oberbayern (13b). Turpat adresējama ar latviešu gadījuma pastu redakcijai sūtāma korespondence. Manuskripti un vēstules no visas Vācijas sūtāmas ar kārtējo pastu tieši galvenajam redaktoram: Viktors Baltkājis, Waxensteinstr. 49, München 25, Oberbayern (13b). Lai sūtījumi pienāktu ātrāk, ieteicams izlietot ekspressūtījumu iespējas (Eilzustellung). Par laikraksta savlaicīgu nesaņemšanu vai abonementa pārtraukšanu technisku iemeslu dēļ redakcija atbildību nevar uzņemties.